

BOHOVĚDNÝ KURS V BERNU 1935.

Ve smyslu rozhodnutí valného shromáždění v Kodani bude pořádán letní bohovědný kurs v Bernu (nebo v blízkém okolí), a to od 17. do 31. srpna 1935, na thema „*Církev a úřad dnes*“. Dílčí themata budou:

a) „*Theologické pozadí velkých církevních útvarů svobodného křesťanství*“ (prof. Werner z Bernu, 5 hod.).

b) „*Problémy sexuality a manželství v dnešní době*“ (prof. Skinner, z Ameriky, 5 hod.).

c) „*Problémy duchovní správy ve světle moderní psychologie*“ (dr. K. Schjederup, Norsko, 5 hod.).

d) „*Církev a stát v naší době*“ (prof. L. J. van Holk z Leydenu, 5 hod.).

e) „*Náboženský život v Indii*“ (Brahmo Samaj z Indie).

Kromě těchto delších přednášek budou i kratší: Vedení mládeže, duchovní správa ve Švýcarsku, zprávy o theologické situaci v různých zemích.

Bude též postaráno o sport, výlety atd.

Účastníkům se zařídí levné stravování a noclehy.

Spisar.

KULTURNÍ HLÍDKA.

Alain Spisar

HENRI BERGSON.

Sluší se, abychom vzpomněli velkého filosofa francouzského, jehož 75. narozeniny připadly na 18. říjen 1934, neboť jest to jistě významný myslitel poslední doby, jenž je svým duchem i svou činností velmi blízký Bohu křesťanskému a křesťanství, třebaž se narodil z rodiny židovské. Vliv Bergsonův byl a je dosud ohromný v myšlenkovém životě na konci 19. století a v našem století. Je střediskem filosofie, která se označuje v dějinách moderního myšlení jako filosofie života, zření a činu. Tedy pravý opak toho úpadkového myšlení materialistického a pozitivistického, jež mělo v zápětí rozpor s náboženstvím v 19. století a zapříčinilo (s jedné strany, neboť církve nebyly a nejsou bez viny) děsný úpadek náboženství a v důsledku toho i mravnosti.

Bergson je zapřisáhlým nepřítelem mechanistického výkladu světa a života a vášnivý zastáncem vitalistické biologie, v čemž našel dlouhou řadu stoupců (jmenuji na př. Němce H. Driesche, u nás dosti známého) a čímž stal se sympatickým všem stoupcům duchovních směrů ve výkladu a vysvětlování

světa a života, tedy také těm, kdož dívají se na svět a život nábožensky.

Základní složkou jeho filosofie a jeho noetiky je intuice, totiž nepojmové poznávání skutečnosti, určitý druh mystického zření oproti myšlení diskursivnímu, které postupuje po částech a drobtích a v pojmech abstraktních zachycuje skutečnost. Tu nelze plně souhlasit s Bergsonem (noëticky), neboť není poznání bez pojmů. Nelze s ním souhlasit ani plně, obrací-li se stroze proti intelektualismu. Chápeme jeho odpor proti chladnému racionalismu, jenž na základě pouhých pojmů, abstrakcí, idejí chtěl a domníval se zachytit veškeru skutečnost, ale nelze s Bergsonem jíti tak daleko v odporu proti pojmovosti lidské schopnosti poznávací a proti rozumu a intelektu, totiž upadat ze Scylly v Charybdis, z extrému do extrému. Intuice zření, předvídaní, chápání skutečnosti a pravdy má oprávněnost, ale ne proti intelektu a na jeho úkor, nýbrž ve spojení s ním. Čeho se člověk zmocní v intuici, to musí býti zkoumáno i pojmově, intelektualisticky. Rozum není zbytečný, ale nutný nástroj lidský v procesu poznávacím.

Se stanoviska náboženského ovšem uznáváme intuici, kterou zoveme náboženskou zkušeností a v níž působí Bůh (zjevení) na člověka a člověk věrou zmocňuje se obsahu zjevení. Irracionální náboženská zkušenost stává se však vědomou tím, že vchází ve veškeru duševní naši činnost a je zpravována pojmově. Z dojmů stávají se pojmy.

Jinou složkou Bergsonovy filosofie, složkou, jež nám přibližuje Bergsona a nás jemu, je dynamické pojmání veškerenstva, světa, života, člověka i Boha. Ne mrtvé, neživé entity, substance, ale pohyb, život, vzruch, vzmach, „elán“, vývoj atd. Tento pohyb není snad jen nějaký pohyb hmotný, síla ve smyslu starého materialismu, nýbrž vůle —, čímž Bergson přičleňuje se ke starší filosofii voluntaristické, která měla svého velkého stoupence již v Augustinovi z Hippo a pak v nové době v Kantovi a Schopenhauerovi. Zmiňují-li se o Schopenhauerovi, musím hned upozornit, že Bergson nesdílí Schopenhauerova pesimismu, nýbrž naopak je vášnivým obráncem a hlasatelem životního optimismu, života, nikoli smrti.

Po stránce náboženské nelze nám ovšem všude a cele souhlasit s Bergsonem, přesto, že Boha definuje jako lásku a lásku proklamuje za základní zásadu mravní. Je jistě blízký našemu pojetí Boha jako příčiny všeho dění a veškeré skutečnosti, ale přes všechn mysticismus (či snad právě pro něj?) ztotožňuje nám Boha s tvořivým elánem ve vesmíru, tedy upadá v pantheismus. Tohoto výkladu nebude snad možno se zbavit, máme-li na mysli nejen jeho díla čistě filosofická, ale i jeho poslední dílo, které napsal na konec svého života jako korunu svého

díla, totiž „Les deux sources de la morale et de la religion“ (Paris 1932). Jiné spisy Bergsonovy jsou: Essai sur les Données immédiates de la Conscience (1889), Matière et Memoire (1896), Le Rire (1900), Introduction à la Metaphysique (1903), L'Evolution créatrice (1907, přelož. do češtiny u Laichtera).

Uznáváme jeho práci o zduchovnění života i kultury.

A. Spisar.

Br. Th. dr. RUDOLF URBAN.

Nar. 15. dubna 1887, † 19. listopadu 1934.

Podle našeho lidského počítání předčasně odvolal Pán našeho bratra Th. dra Rudolfa Urbana v náplň věčnosti. Nám nezbyvá, než připamatovati si slovo Písma: Nevyzpytatelný jsou soudy Boží. Pán odvolal našeho bratra z našeho středu od práce pro církev a národ, pro dospělé i mládež, odvolal jej z kruhu milé rodiny. Čekali jsme všichni mnoho od něho. Odešel, když vydobyl si podmínky zdárné práce. Život jeho nebyl pohodlný, jako snad žádného z těch, kdož šli za hlasem svědomí a přesvědčení do církve československé. Br. Rudolf probíjel se těžce životem. Po studiích počal svou službu v katolické církvi, aby zklamán odešel. Pochopí, kdo prožil. Zahořel pro reformy v církvi, jako řada jiných a po prohlášení církve československé vě-